

ки величини, които се почитат само от част екзалтирани партизани, жадни за борба без лични страдания. За всички други тез имена съм имена като: Клемансо, Поанкаре, Лоид Джир, Бонар Лоу, Уилсон, Хардинг и каквите съм били: Кромвел, Бисмарк, Метерних, Гизо и др.

При все туй, макар че човекът днес е толко изравнен, издребнял — пак днешните поети и писатели като пишат своите произведения колкото и да черпят материал от живота, от действителността и както и да предават таз действителност, съм пак ще я идеализират, т. е. ще изградят типовете и характерите — героите в своите произведения така, че по нещо те ще се отличават от действителния човек. Защото от простото копиране на действителността, художествено произведение не излиза.

Ще рече: за да напишем едно поетическо произведение, ние ще треба да работим така както е работил и народния дух, когато е говорил своите приказки и песни — да си служим с фантазията или с други думи да изобразим не туй, което е, а туй, което требва да е или да отидем още понататък в своята дума — да се изобразяба туй, което е желателно да бъде, туй което рано или късно требва да се постигне.

Имаме писатели реалисти, натуралисти, символисти, декаденти и пр. при все това пишат не туй, което е в живота, а туй, което те предполагат, че е много възможно да бъде или, което требва да бъде.

Такива съм произведенията на Ибсена: Бранд, Боркман, Народен Враг, Нора и т. н. такива съм произведенията на Мопасана: Бул де Сюив, и др., На Леонид Андреев — „Животът на Василия Тивейски“; на Зудермана: „Потжналата Камбана“ и пр. и пр.

Ние четем или гледаме на сцената тез произведения, поглеждаме ги, въздушевяваме се от тех без да се запитаме: това где, кога и защо е било и защо ни е потребно, когато си оставаме се такива дребни, нищожни, каквите сме били и каквите се виждаме днес.

От памтивека и до днес, било колективния народен дух, било отделни хора, съм творили и творят всевъзможни песни, приказки, поеми, драми, повести, разкази и романи, за да въздействуват върху човека, да го облагородят и издигнат. Представете си за миг, само за миг: каква невъобразима грамада от книги можем да натрупаме ако съберем само по един екземпляр от всички родове литературни — художествени — произведения, които съм написани до днес! И всичко това

Които съм